

JAVNO I PRIVATNO BOGOŠTOVLJE

U Crkvi, zajednici otajstvenog Kristova tijela, štujemo Boga mi slabi, nesavršeni ljudi »po Kristu Gospodinu našem«. Ono što mi sami činimo bit će uvijek nesavršeno, ali ono što čini s nama zajedno Krist jest bogoslužje potpuno dostojno nebeskog Oca. Poklon njegova cijelog života je »sasvim omilio Ocu«, njegova žrtva je od Malakije prorečena »čista žrtva« (Mal 1, 11). Možemo li Boga dostojnije proslaviti nečim drugim nego sudjelovanjem u onom po čemu mu Krist iskazuje štovanje? Doista ne. Kod svečanog blagoslova križa izražava to Crkva govoreći nebeskom Ocu: »Nema tebi dužnoga silnijeg dara od onog što ti ga prikaza raspeto tijelo, niti ima tebi milijeg prinosa od onoga što ga posvetiš milo raširene ruke« (Rimski obrednik, str. 538). Zašto dakle da ne učinimo sve što god možemo da se Kristova euharistijska Žrtva upozna i vrši što je moguće dostojnije, da se sveti sakramenti dolično cijene, dijele i primaju? Što možemo učiniti da prikazivanje sv. Žrtve bude savršenije nego do sada? Kod pjevane Mise na pr. imamo kod nas šest ili sedam oblika što i kako se pjeva: sve latinski, svećenik latinski a puk živim jezikom, sve staroslavenski, svećenik staroslavenski a puk živim jezikom, ima pače slučaj da svećenik latinski a puk staroslavenski, negdje sve liturgijski tekstovi, negdje parafraze tih tekstova, a negdje opet pjesme bez veze s liturgijskim tekstovima. Ne bi li bilo dobro ići za jedinstvenim oblikom? Ja se lično priključujem mišljenju koje ide za tim da ono što je glasno bude živim jezikom a ono što je tiho latinski (naravno osim konvencionalnih Misa). Vjerojatno bi Sv. Stolica to dozvolila kad bi se realno iznijela naša pastoralno-liturgijska tradicija i današnja situacija. Mi zapravo za one dijelove koji se odnose na zbor i puk već imamo tu povlasticu.

Bogoštolje što ga Krist iskazuje Ocu ispreplela je Crkva izrazima ljubavi i odanosti u svetim pjesmama i pobožnim usklicima. Pretežni dio toga bogoštolja sačinjavaju psalmi. Kako li je malo mjesta u našoj zemlji gdje možemo čuti skladno pjevanje psalama bilo na liturgijskom bilo na živom jeziku! Daleko smo se udaljili od onoga što je jezgrovito opisao naš zemljak sv. Jeronim, najveći učitelj u proučavanju Sv. Pisma: »Kud god okreneš, orač držeći ručicu od pluga pjeva Aleluja. Uznojeni žetelac s psalmima osvježuje sile. Vinogradar, dok obrezuje lozu zavnutim srpom, pjeva nešto od Davida« (PL 22, 491). Uza sve što su pape našeg stoljeća nastojali da unaprede svečano pjevanje časoslova u katedralama, sjemeništima, samostanskim, pače i župskim crkvama, svjedoci smo

ne napretka nego opadanja ovog zajedničkog pjevanja na našem tlu. Nije poznato da li je koralna služba u ijednoj katedrali u našem stoljeću napredovala, a sigurno se i broj župa jadranskog područja, na kojima se časoslov djelomično pjeva, smanjio. Začudo. A papa Pio XI postavio je kao glavni cilj čestog pjevanja u sjemeništima obnovu koralne službe: »U sjemeništima i ostalim naučnim kućama koje služe jednom ili drugom kleru treba da bude kratka ali česta, gotovo svagdašnja, pouka o gregorijanskom pjevanju i crkvenoj glazbi... Tako će opsežniji i potpuniji uzgoj jednoga i drugoga klera u liturgijskoj glazbi bez sumnje postići da se koralna služba opet podigne do nekadašnjeg dostojanstva i sjaja. Ta koralna služba je ponajglavniji dio bogoslužja« (Ap. konst. »Divini cultus«, Documenta pontif. I, 63). Što mi činimo a što možemo učiniti da pjevanje nadahnutih pjesama opet oživi? Ovdje bi veliku ulogu imali kontemplativni redovi kojih kod nas ima vrlo malo. Već prije rata bila je pokrenuta akcija za povratak benediktinca. Nešto malo se učinilo, ali ovaj pothvat nije naišao na opće razumijevanje. Ulogu kontemplativnih redova trebali bi nadomjestiti drugi redovi. Da li je moguće nešto učiniti da vjerni puk nedjeljom sudjeluje u pjevanoj Večernji (Vespere) kako to želi Pijo XII u enciklici »Mediator Dei« (Documenta pontif. I, 146) i kako to naređuje Uputa o sv. glazbi i sv. liturgiji (Documenta pontificia II, 86)? Možemo li nešto učiniti da se za puk ostvari posebni oblik časoslova kako to žele mnogi suvremeni pisci (Isp. predavanje kardinala G. Lercara na pastoralno-liturgijskom kongresu u Asizu 1956, La Maison-Dieu 47-48 str. 309)? Ne bili možda isti takav časoslov mogao biti i za redovnice? Sigurno bi se onda mnogo lakše proveo među pukom.

Nipošto nije dovoljno da Kristovu žrtvu okružimo izrazima naše pobžnosti i ljubavi prema Bogu, nego joj moramo pridružiti i vlastitu žrtvu svetosti našega života. Na to nas opominje sv. Pavao: »Zaklinjem vas milosrđem Božjim da prikazete tjelesa svoja za žrtvu živu, svetu i ugodnu Bogu« (Rimlj 12, 1). U javnom bogoslužju svetost se postiže i unapređuje prije svega po sakramentima, no ovdje se otvara široko polje privatnom bogoštovlju »koje pojedinac iskazuje Bogu u tajnosti svoga srca ili ga izražava izvanjskim činima i, premda to bogoštovlje proizlazi iz iste vjere i iste Kristove milosti, ima toliko različitih oblika koliko ima kršćana« (Pio XII prigodom pastoralno-liturgijskog kongresa u Asizu 1956, Documenta pontif. II, 49). Svečani obredi i sjajni nakit tog bogoslužja su »dobra djela svetih« (Otkr 19, 8). Mirisni tamjan tog bogoslužja su »molitve svetih« (Otkr 5, 8).